

Třídící znak							
2	1	3	2	5	1	8	0

**ÚŘEDNÍ SDĚLENÍ
ČESKÉ NÁRODNÍ BANKY
ze dne 5. června 2025**

**k vyhodnocení nastavení sazby proticyklické kapitálové rezervy
pro Českou republiku – červen 2025**

I.

Účel úředního sdělení

Česká národní banka (dále jen „ČNB“) podle § 12o odst. 4 zákona č. 21/1992 Sb., o bankách, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o bankách“) a § 8aI odst. 4 zákona č. 87/1995 Sb., o spořitelních a úvěrních družstvech a některých opatřeních s tím souvisejících a o doplnění zákona České národní rady č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o spořitelních a úvěrních družstvech“) vyhodnocuje míru cyklického systémového rizika. Na základě tohoto vyhodnocení ČNB může stanovit nebo změnit sazbu proticyklické kapitálové rezervy pro Českou republiku prostřednictvím vydání opatření obecné povahy podle § 12o odst. 6 zákona o bankách a § 8aI odst. 6 zákona o spořitelních a úvěrních družstvech.

Vzhledem k tomu, že na základě vyhodnocení provedeného v červnu 2025 nedochází ke změně sazby proticyklické kapitálové rezervy a tedy ani k vydání opatření obecné povahy, zveřejňuje ČNB odůvodnění ponechání sazby proticyklické kapitálové rezervy pro Českou republiku na nezměněné úrovni prostřednictvím úředního sdělení.

II.

Odůvodnění ponechání sazby proticyklické kapitálové rezervy

1. ČNB při vyhodnocování míry cyklického systémového rizika a rozhodování o sazbě proticyklické kapitálové rezervy pro Českou republiku přihlíží k orientačnímu ukazateli proticyklické kapitálové rezervy vypočtenému podle § 12o odst. 2 a 3 zákona o bankách a § 8aI odst. 2 a 3 zákona o spořitelních a úvěrních družstvech, k doporučením vydaným Evropskou radou pro systémová rizika (dále jen „ESRB“) a ukazatelům, které mohou značit růst systémového rizika.
2. Podle § 12o odst. 2 a 3 zákona o bankách a § 8aI odst. 2 a 3 zákona o spořitelních a úvěrních družstvech je základem pro výpočet orientačního ukazatele odchylka poměru objemu poskytnutých úvěrů a hrubého domácího produktu od dlouhodobého trendu. Hodnota poměru poskytnutých úvěrů a hrubého domácího produktu ve čtvrtém čtvrtletí 2024 činila 84,7 % a příslušná odchylka od dlouhodobého trendu dosáhla -5,8 procentního bodu.¹ Této hodnotě odpovídá referenční sazba proticyklické kapitálové rezervy ve výši 0 %. Dodatečná odchylka²,

¹ Podle doporučení ESRB/2014/1 (Recommendation of the European Systemic Risk Board of 18 June 2014 on guidance for setting countercyclical buffer rates) je za objem úvěrů považována hodnota veškerých úvěrů poskytnutých soukromému sektoru (sektor nefinančních podniků, sektor domácností a neziskových institucí sloužících domácnostem), která je zvýšena o objem dluhopisů emitovaných domácím nefinančním soukromým sektorem. Pro výpočet dlouhodobého trendu poměru objemu poskytnutých úvěrů a hrubého domácího produktu je použita časová řada za období od čtvrtého čtvrtletí 1995 do čtvrtého čtvrtletí 2024 a Hodrickův-Prescottův filtr s parametrem vyhlazení (λ) 400 000.

² Dodatečná odchylka, nazývaná expanzivní úvěrová mezera, je vypočtena jako rozdíl mezi aktuální hodnotou poměru bankovních úvěrů a hrubé přidané hodnoty soukromého nefinančního sektoru a dosaženým minimem uvedeného poměru v posledních 8 čtvrtletích.

- kteřá vychází z doporučení ESRB (část B, odst. 2) a lépe zohledňuje specifika hospodářství v ČR, dosáhla ve třetím čtvrtletí 2024 výše 0,97 p. b. a implikuje hodnotu referenční sazby 0 %.
3. ČNB v reakci na doporučení ESRB opakovaně zdůrazňovala, že velikost odchylek uvedených v bodě 2 nepovažuje za spolehlivé vodítko pro určení pozice domácí ekonomiky ve finančním cyklu a stanovení výše sazby. ČNB upřednostňuje přístup, který vychází z komplexního posouzení vývoje ukazatelů značících růst systémového rizika podle § 12o odst. 4 zákona o bankách a § 8al odst. 4 zákona o spořitelních a úvěrních družstvech.³
 4. Mezi hlavní sledované ukazatele patří indikátor finančního cyklu (IFC). Jeho pokračující růst potvrdil, že se ekonomika posunula dále v růstové fázi finančního cyklu. Vývoj IFC byl tažen primárně růstem objemu čistých nově sjednaných úvěrů domácnostem na bydlení a na spotřebu. Jejich objem v březnu 2025 překročil 29, resp. 13 mld. Kč a nacházel se tak nad nominálním průměrem z let 2016–2024 (19, resp. 7,7 mld. Kč). V reálném vyjádření, tj. po vztahování objemu čistých nově sjednaných úvěrů k hrubému disponibilnímu důchodu, se sektor domácností dostal v březnu 2025 mírně nad historický průměr. Objem čistých nově sjednaných úvěrů nefinančním podnikům počátkem roku 2025 taktéž rostl, avšak s pozvolnější dynamikou, která působila na růst IFC jen mírně. Měsíční objem těchto úvěrů se v březnu 2025 nacházel na úrovni 54 mld. Kč (průměr 2016–2024: 53,4 mld. Kč) a poblíž dlouhodobých průměrů zůstal i v reálném vyjádření. Vývoj čistých nově sjednaných úvěrů se v obou sektorech promítnul do meziročního tempa růstu stavu úvěrů a celkově přispěl k pozvolnému nárůstu v míře zadlužení obou sektorů.⁴ Na vývoj IFC měly vliv i ceny obytných nemovitostí, které koncem roku 2024 a počátkem roku 2025 svižně rostly, přičemž transakční aktivita na trhu těchto nemovitostí překročila 10letý průměr.⁵ Mírně zvýšená transakční aktivita byla počátkem roku 2025 patrná i v sektoru domácích komerčních nemovitostí.
 5. Celkový rozsah systémových cyklických rizik v bilancích bank lze vnímat i nadále jako relevantní, a to i ve vztahu ke skutečné tvorbě opravných položek a výši poměru opravných položek a celkových úvěrů. Relevanci pozvolného nárůstu rizik v podmínkách růstové fáze finančního cyklu začíná naznačovat tříměsíční míra selhání. Ta u úvěrů domácnostem velmi pozvolna trendově narůstá, přičemž u úvěrů na bydlení dosáhla k 31. 12. 2024 hodnoty 0,20 % a u úvěrů na spotřebu 0,75 %. Míra selhání úvěrů nefinančním podnikům se vyvíjela bez patrného trendu a k 31. 12. 2024 dosáhla 0,31 %. Nově dosažené hodnoty jsou u obou sektorů vyšší než v období 2021–2023, avšak v porovnání s úrovněmi před rokem 2020 nadále podprůměrné. Objem potenciálních neočekávaných cyklických úvěrových ztrát by dle odhadu ČNB dosáhl výše 19,9 mld. Kč. Zdrojem systémového rizika zůstávají i cyklicky snížené rizikové váhy u úvěrových portfolií bank s přístupem IRB. Zhoršení rizikových parametrů vlivem výrazně nepříznivého cyklického vývoje by vedlo k jejich nárůstu a zprostředkovaně také kapitálového požadavku v absolutním vyjádření. Tento potenciální nárůst by měla proticyklická kapitálová rezerva také pokrývat. Výše kapitálu potřebná pro pokrytí poklesu kapitálového poměru v důsledku možného cyklického nárůstu rizikových vah dle odhadu ČNB činí 23,1 mld. Kč. Celkový dodatečný kapitál potřebný k pokrytí neočekávaných cyklických úvěrových ztrát a nárůstu rizikových vah tak činí 43 mld. Kč, čemuž odpovídá sazba proticyklické kapitálové rezervy ve výši 1,4 %.
 6. Na základě výše uvedeného hodnocení rozhodla bankovní rada ČNB z důvodu zajištění odolnosti

³ Metodický rámec ČNB ke stanovování sazby proticyklické kapitálové rezervy je představen v dokumentu [Přístup ČNB ke stanovování proticyklické kapitálové rezervy](#).

⁴ Meziroční tempo růstu stavu bankovních úvěrů domácnostem na bydlení k 31. 3. 2025 dosáhlo 6 %. Meziroční tempo růstu stavu bankovních úvěrů domácnostem na spotřebu dosáhlo 9,2 %. Objem bankovních úvěrů nefinančním podnikům k 31. 3. 2025 meziročně vzrostl o 4 %. Poměr stavu bankovních úvěrů domácnostem na jejich ročním hrubém disponibilním důchodu činil k 31. 12. 2024 49,9 %, což je o zhruba 4 p. b. méně než v letech 2021–2022. Poměr stavu bankovních úvěrů nefinančním podnikům na jejich ročním hrubém provozním přebytku činil k 31. 12. 2024 71,2 %, což je zhruba o 9 p. b. méně než v předchozích letech.

⁵ Meziroční změna indexu cen nemovitostí (HPI) činila koncem roku 2024 8,4 %.

bankovního sektoru o ponechání sazby proticyklické kapitálové rezervy na úrovni 1,25 %, která byla stanovena prostřednictvím Opatření obecné povahy II/2024 ze dne 6. června 2024.⁶ V rozhodnutí o ponechání sazby mírně pod úroveň indikovanou kvantitativními metodami zohlednila souhrnné hodnocení současné růstové fáze finančního cyklu bez známek výrazného nárůstu cyklických systémových rizik. Domácnosti a podniky zůstávají na agregátní úrovni finančně zdravé a v podmínkách kladných reálných sazeb a globálních ekonomických a politických nejistot relativně obezřetné, přičemž banky plošně nerozvolňují své úvěrové standardy či řízení úvěrového rizika.

7. Okolnosti a podmínky popsané v bodech 4. až 6. dávají ČNB prostor pro vyhodnocení dalšího makrofinančního vývoje s ohledem na domácí a globální nejistoty a rizika jarní prognózy ČNB. V případě pokračování posunu ekonomiky v růstové fázi finančního cyklu je ČNB připravena sazbu proticyklické kapitálové rezervy zvýšit. Při značném zhoršení ekonomické situace a vzniku významných neočekávaných úvěrových ztrát v domácím bankovním sektoru je ČNB připravena sazbu proticyklické kapitálové rezervy snížit výrazněji, případně tuto rezervu zcela uvolní s cílem podpořit plynulé úvěrování reálné ekonomiky.

III.

Závěrečná ustanovení

Toto úřední sdělení bylo zveřejněno 23. června 2025.

Člen bankovní rady:
PhDr. Jakub Seidler, Ph.D. v. r.

Sekce finanční stability a restrukturalizace

⁶ Opatření obecné povahy je dostupné na webových stránkách ČNB: [Opatření obecné povahy II/2024 ze dne 6. června 2024](#).